

Świętuj „urodziny” smoka i wybierz się na wystawę „Smoczy ogród. Bronisław Chromy na Wawelu”

2022-05-15

Od 30 kwietnia w ogrodach Zamku Królewskiego na Wawelu można zobaczyć wystawę uświetniającą 50. rocznicę powstania pomnika Smoka Wawelskiego - „Smoczy ogród. Bronisław Chromy na Wawelu”. Smok Wawelski przez wieki działał na wyobraźnię wielu artystów, jednak najbardziej znaną formę otrzymał dzięki rzeźbie Bronisława Chromego. Mija właśnie 50 lat, od kiedy u wylotu Smoczej Jamy stanął charakterystyczny pomnik, który każdego dnia przyciąga w to miejsce rzesze krakowian i gości.

– Smok Wawelski nierozzerwalnie kojarzy się z Krakowem. Legendarną postać pokazujemy w różnorodnych działaniach miasta kierowanych zarówno do mieszkańców, jak też gości. A najsłynniejszym wizerunkiem potwora jest rzeźba Bronisława Chromego, która od 50 lat sprawia, że u stóp Wawelu gromadzą się liczne grupy osób zafascynowanych słynną legendą. Miasto współorganizuje te szczególne „urodziny” – wystawę poświęconą Smokowi Wawelskiemu i jednocześnie przybliżającą twórczość Bronisława Chromego. Zachęcam do zobaczenia wystawy, odwiedzania Smoka Wawelskiego i galerii Bronisława Chromego w parku Decjusza, a także spacerowania po mieście śladem charakterystycznych rzeźb artysty – mówi prezydent Krakowa Jacek Majchrowski, który wziął udział w oficjalnym otwarciu ekspozycji w Ogrodach Królewskich.

Losy wzgórza wawelskiego oraz wawelskiego smoka są nierozzerwalnie splecione od czasu, gdy na przełomie XII i XIII wieku w „Kronice polskiej” Wincenty Kadłubek spisał legendę o potworze mającym mieszkać w jaskini u stóp wzgórza. Najsłynniejszym przedstawieniem legendarnego stwora jest rzeźba przygotowana przez Bronisława Chromego, która u stóp wzgórza wawelskiego została odsłonięta pół wieku temu.

Z okazji tych szczególnych „urodzin” – jubileuszu Zamek Królewski na Wawelu oraz Autorska Galeria Bronisława Chromego przygotowały wystawę plenerową „Smoczy ogród. Bronisław Chromy na Wawelu”. Kuratorką współfinansowanej przez miasto Kraków ekspozycji jest Grażyna Chromy-Rościszewska. Na wystawie w ogrodach Zamku Wawelskiego znalazły się rzeźby plenerowe, zaś przekrój całej twórczości artysty można oglądać w ramach wystawy w Autorskiej Galerii Bronisława Chromego w parku Decjusza w Krakowie.

Spacerując wokół wzgórza wawelskiego możemy zobaczyć wiele prac artysty. W bezpośrednim sąsiedztwie wzgórza można spotkać trzy kamienne Sowy (1959), pomnik Żołnierzy Polski Walczącej w formie trzech monumentalnych orłów (1992), pomnik psa Dżoka, będący artystycznym wyrazem niezwyklej psiej wierności, a przede wszystkim pomnik Smoka Wawelskiego – najbardziej znane dzieło Chromego, którego sława sięga daleko poza granice Polski.

Wystawa w ogrodach Zamku Królewskiego na Wawelu uświetnia 50. rocznicę odsłonięcia tego ikonicznego pomnika. A niewiele brakowało, by ten jeden z najbardziej rozpoznawalnych symboli Krakowa stał zupełnie gdzie indziej i był... fontanną.

Bronisław Chromy zdobył bowiem wszystkie trzy nagrody w ogłoszonym w 1964 roku konkursie na fontanny miejskie. Fontannę z figurą smoka realizował z myślą o placu Wolnica. Kiedy rzeźba była gotowa, pracownię artysty odwiedził ówczesny prezydent Krakowa Zbigniew Skolicki i uznał, że musi ona stanąć u stóp wzgórza wawelskiego. Udało mu się przekonać do tego pomysłu ówczesnego dyrektora Zamku Królewskiego na Wawelu prof. Jerzego Szablowskiego. Dzięki temu już od pięćdziesięciu lat Smok Wawelski ziejże ogniem przed wejściem do Smocznej Jamy. Na placu Wolnica natomiast stanęło inne dzieło Bronisława Chromego – fontanna Trzej Grajkwie.

Bronisława Chromego pasjonowała przede wszystkim rzeźba pomnikowa i jej współbrzmienie z otoczeniem. Precyzyjny dobór materiałów, z których zostały wykonane prace, miejsce, w którym je ustawiono czy forma, jaką przybrały, to efekt obserwacji natury – pełnej szacunku i zachwytu. Dzięki wypracowaniu przez Chromego autorskich technik oraz indywidualnych rozwiązań kompozycyjnych jego realizacje są charakterystyczne, nie można ich pomylić z innymi dziełami rzeźbiarskimi.

Na wystawie w Ogrodach Królewskich, zorganizowanej z okazji 50-lecia odsłonięcia pomnika Smoka Wawelskiego, znajdzie się też wiele innych równie zachwycających rzeźb artysty, takich jak: Paw (1990), Żurawie (1992), Flamingi (1996), Sowy (2003), Bażanty (2004), Żaby (2004) czy Perkozy (2005).

– Zamek Królewski na Wawelu z ogromną radością gości niezwykłą twórczość Bronisława Chromego, twórcy najśłynniejszego pomnika naszego wawelskiego smoka. Wyobrażenia zwierząt stworzone przez tego znakomitego krakowskiego rzeźbiarza zamienią renesansowe ogrody królewskie w swoistą galerię pod gołym niebem. To druga już – po Zwierzyńcu Królewskim. Wilkoniu na Wawelu – plenerowa wystawa zorganizowana w tej przestrzeni. Mam nadzieję, że to oryginalne miejsce ekspozycji pozwoli w pełni podkreślić walory tych naprawdę wspaniałych rzeźb, które w naturalny sposób stopią się w całość z tym wyjątkowym otoczeniem – mówi Andrzej Betlej, dyrektor Zamku Królewskiego na Wawelu.

Zainteresowani zgłębieniem twórczości artysty powinni wybrać się do krakowskiego parku Decjusza w Krakowie, gdzie mieści się Autorska Galeria Bronisława Chromego.

– Bronisław Chromy był artystą uniwersalnym, uprawiającym wszystkie dziedziny sztuki trójwymiarowej. Był mistrzem monumentu i jednocześnie specjalistą od form miniaturowych. Wyniki tego nieczęsto spotykanego podejścia były niezwykle: pomniki miały lekkość i wdzięk medali, medale zaś – pomnikową monumentalność. W sprawach artystycznych Bronisław Chromy był tak twardy, jak materiały, z których tworzył swoje rzeźby. Ani inwestor, ani krytyk nie byli w stanie narzucić mu swego zdania. O żadnym kompromisie nie mogło być mowy. Podobnie w sprawach technicznych – lata praktyki w odlewni artystycznej dały mu wiedzę o właściwościach tworzyw rzeźbiarskich. Dzięki temu wielotonowe elementy jego pomników wyglądają, jakby nie podlegały prawom ciężenia. Są pełne ruchu i lekkości – mówi Grażyna Chromy-Rościszewska, kuratorka wystawy.

Wystawa „Smoczy ogród. Bronisław Chromy na Wawelu” jest otwarta **do 30 września** – wstęp w ramach biletu do Ogródów. Dodatkowe informacje na stronie [Zamku Królewskiego na Wawelu](#).

Bronisław Chromy (1925-2017) – słynny krakowski rzeźbiarz, medalier, malarz i grafik urodził się w Leńczach koło Lanckorony. Po ukończeniu krakowskiego Liceum Sztuk Plastycznych rozpoczął studia w tamtejszej Akademii Sztuk Pięknych. Dyplom uzyskał w 1956 roku w pracowni Xawerego Dunikowskiego. Był profesorem Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie oraz członkiem Polskiej Akademii Umiejętności.

Jako człowiek wielkiego serca był postacią niezwykle lubianą zarówno w środowiskach artystycznych, świecie kultury, jak również wśród mieszkańców Krakowa, z którymi był ściśle związany przez swoją działalność artystyczną i społeczną.

Bronisław Chromy był cenionym i podziwianym twórcą rzeźby monumentalnej, kameralnej, medalierstwa, a także malarstwa i grafiki. Dzięki swojemu talentowi, niespożytej energii i pracowitości tworzył niemal do dziewięćdziesiątego roku życia, a spod jego ręki wychodziły dzieła, których charakterystyczny styl czynił je niepowtarzalnymi oraz rozpoznawalnymi.

Twórczość Bronisława Chromego jest uniwersalna zarówno pod względem środków wyrazu artystycznego, jak też tematyki dzieł. Wybitny artysta zrealizował liczne pomniki, rzeźby plenerowe i kameralne oraz dzieła sakralne, które na trwałe zapisały się w historii sztuki i kultury narodowej. W swojej twórczości podejmował wiele tematów. Zwracają uwagę m.in. rzeźby o tematyce historycznej i martyrologicznej, kosmologicznej oraz animalistycznej. Wiele z nich podziwiać można w jego Autorskiej Galerii w parku Decjusza.

Twórczości Bronisława Chromego od początku towarzyszyło zainteresowanie krytyków oraz odbiorców sztuki. Wystawy jego dzieł stawały się zawsze ważnym wydarzeniem. Był laureatem licznych nagród oraz wyróżnień, zarówno krajowych, jak i zagranicznych. Jak zapewne każdy twórca, Bronisław Chromy zadawał sobie pytanie, jak długo przetrwają jego dzieła. I chyba właśnie marzenie o długowieczności sztuki i jej sile oddziaływania skłoniły go do stworzenia swojej Galerii, którą wznosił w krakowskim parku Decjusza, przebudowując według własnego projektu zdewastowaną muszlę koncertową. Od śmierci artysty opiekę nad Autorską Galerią Bronisława Chromego sprawuje powołana w 2020 roku fundacja jego imienia.